

ZALECENIE RADY**z dnia 9 lipca 2019 r.****w sprawie krajowego programu reform Irlandii na 2019 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Irlandię programu stabilności na 2019 r.**

(2019/C 301/07)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 5 ust. 2,uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania ⁽²⁾, w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 21 listopada 2018 r. Komisja przyjęła roczną analizę wzrostu gospodarczego, rozpoczynając tym samym europejski semestr 2019 na rzecz koordynacji polityki gospodarczej. W należyтым stopniu uwzględniono w niej Europejski filar praw socjalnych proklamowany przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r. Priorytety określone w rocznej analizie wzrostu gospodarczego zostały zatwierdzone przez Radę Europejską w dniu 21 marca 2019 r. W dniu 21 listopada 2018 r. na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania, w którym wskazała Irlandię jako jedno z państw członkowskich, w przypadku których przeprowadzona zostanie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, które zostało zatwierdzone przez Radę Europejską w dniu 21 marca 2019 r. W dniu 9 kwietnia 2019 r. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro ⁽³⁾ (zwane dalej „zaleceniem dla strefy euro na 2019 r.”), które określa pięć zaleceń dla strefy euro (zwanymi dalej „zaleceniami dla strefy euro”).

⁽¹⁾ Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25.

⁽³⁾ Dz.U. C 136 z 12.4.2019, s. 1.

- (2) Jako państwo członkowskie, którego walutą jest euro, oraz ze względu na bliskie powiązania pomiędzy gospodarkami w unii gospodarczej i walutowej, Irlandia powinna zapewnić pełne i terminowe wdrożenie zalecenia dla strefy euro na 2019 r., co znajduje odzwierciedlenie w zaleceniach 1 i 3 poniżej. W szczególności skoncentrowanie polityki gospodarczej związanej z inwestycjami na określonych dziedzinach i wprowadzenie środków podatkowych pomoże w realizacji drugiego zalecenia dla strefy euro w odniesieniu do wspierania inwestycji, poprawy w dziedzinie finansów publicznych i zwalczania agresywnego planowania podatkowego.
- (3) Sprawozdanie krajowe 2019 dotyczące Irlandii zostało opublikowane w dniu 27 lutego 2019 r. Zawiera ono ocenę postępów Irlandii w realizacji zaleceń dla tego kraju, przyjętych przez Radę w dniu 13 lipca 2018 r. ⁽⁴⁾, działań podjętych w związku z zaleceniami dla tego kraju z poprzednich lat, a także postępów Irlandii w realizacji jej krajowych celów w ramach strategii „Europa 2020”. Sprawozdanie to objęło również szczegółową ocenę sytuacji przeprowadzoną na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, której wyniki także opublikowano w dniu 27 lutego 2019 r. W wyniku analizy Komisja doszła do wniosku, że w Irlandii występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej. W szczególności wysoki poziom długu publicznego i zadłużenia sektora prywatnego oraz zobowiązań zagranicznych netto sprawiają, że Irlandia jest podatna na negatywne wstrząsy; sytuacja w zakresie przepływów wciąż się jednak poprawia. Poziom zadłużenia sektora prywatnego pozostaje wysoki, lecz wzrost gospodarczy nadal sprzyja jego zmniejszeniu. Działalność przedsiębiorstw wielonarodowych ma w dalszym ciągu wpływ na zadłużenie przedsiębiorstw. Wydaje się, że zadłużenie gospodarstw domowych jest zasadniczo współmierne z fundamentalnymi parametrami gospodarczymi, choć jest ono wysokie w porównaniu z dochodem do dyspozycji. Prognozy wskazują, że tendencja spadkowa długu sektora instytucji rządowych i samorządowych utrzyma się, a deficyt będzie się zbliżać do równowagi. Przez ostatnich kilka lat ceny nieruchomości mieszkaniowych wzrastały w szybkim tempie, lecz niedawno nastąpiło spowolnienie. Na wzrost tych cen wpływa głównie ograniczona podaż nieruchomości mieszkaniowych; nie ma jednoznacznych dowodów, że poziom cen jest zawyżony. Poziom kredytów zagrożonych – choć nadal jest wysoki – wciąż się zmniejsza, nawet jeżeli poziom długoterminowych zaległych płatności spada w wolniejszym tempie.
- (4) W dniu 17 kwietnia 2019 r. Irlandia przedłożyła krajowy program reform na 2019 r., a w dniu 29 kwietnia 2019 r. – program stabilności na 2019 r. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie.
- (5) Odpowiednie zalecenia dla tego kraju znalazły odzwierciedlenie w programowaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych („funduszy ESI”) na lata 2014–2020. Jak przewidziano w art. 23 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ⁽⁵⁾, Komisja może zwrócić się do państwa członkowskiego z wnioskiem o dokonanie przeglądu oraz zaproponowanie zmian w umowie partnerstwa i odpowiednich programach, w przypadku gdy jest to konieczne do wsparcia realizacji stosownych zaleceń Rady. Komisja przedstawiła więcej szczegółowych informacji na temat sposobu wykorzystania przez nią tego przepisu w wytycznych w sprawie stosowania działań łączących skuteczność funduszy ESI z należyтым zarządzaniem gospodarczym.
- (6) Irlandia jest obecnie objęta funkcją zapobiegawczą paktu stabilności i wzrostu oraz podlega regule dotyczącej zadłużenia. W programie stabilności na 2019 r. rząd przewiduje, że deficyt nominalny poprawi się do poziomu 0,2 % produktu krajowego brutto (PKB) w 2019 r., a następnie będzie poprawiał się stopniowo, osiągając w 2023 r. 1,3 % PKB. Po przeliczeniu salda strukturalnego ⁽⁶⁾, zgodnie z planami średniookresowy cel budżetowy, którym jest deficyt strukturalny w wysokości 0,5 % PKB, zostanie osiągnięty do 2020 r. Zgodnie z programem stabilności przewiduje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB spadnie do 61,1 % w 2019 r. i będzie się nadal zmniejszać, aż do poziomu 51,6 % w 2023 r. Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto te prognozy budżetowe, jest wiarygodny. Jednocześnie środki niezbędne do wsparcia realizacji planowanych celów dotyczących deficytu począwszy od 2020 r. nie zostały jeszcze dostatecznie sprecyzowane.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 320 z 10.9.2018, s. 27.

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320).

⁽⁶⁾ Saldo w ujęciu uwzględniającym zmiany cykliczne, po skorygowaniu o działania jednorazowe i tymczasowe, przeliczone przez Komisję przy użyciu wspólnie uzgodnionej metodyki.

- (7) W dniu 13 lipca 2018 r. Rada zaleciła, aby w 2019 r. Irlandia osiągnęła średniookresowy cel budżetowy. Odpowiada to maksymalnej nominalnej stopie wzrostu publicznych wydatków pierwotnych netto ⁽⁷⁾ wynoszącej 7,0 % w 2019 r., co oznaczałoby dopuszczalne pogorszenie salda strukturalnego o 0,3 % PKB. Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2019 r. oczekuje się, że Irlandia spełni warunki zalecanej korekty budżetowej w 2019 r.
- (8) W 2020 r. Irlandia powinna osiągnąć swój średniookresowy cel budżetowy. Zgodnie z prognozą Komisji z wiosny 2019 r. oznacza to maksymalną nominalną stopę wzrostu publicznych wydatków pierwotnych netto wynoszącą 3,7 % ⁽⁸⁾, co odpowiada rocznej korekcie strukturalnej w wysokości 0,7 % PKB. Przewiduje się, że Irlandia osiągnie średniookresowy cel budżetowy. Zgodnie z prognozami dług sektora instytucji rządowych i samorządowych będzie w dalszym ciągu wykazywać zdecydowaną tendencję spadkową, tak że jego redukcja będzie większa niż nakazuje reguła dotycząca zadłużenia. Ogólnie rzecz biorąc, Rada jest zdania, że zgodnie z prognozami Irlandia spełni wymogi paktu stabilności i wzrostu w latach 2019 i 2020. Mając na uwadze różnicę pomiędzy poziomem PKB a poziomem produkcji krajowej w Irlandii oraz odnośny wpływ na relację długu do PKB, obecne warunki koniunkturalne w tym kraju oraz podwyższone ryzyka zewnętrzne, istotne byłoby wykorzystanie wszelkich nieoczekiwanych zysków do dalszego obniżenia wskaźnika zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych.
- (9) Stan finansów publicznych uległ dalszej poprawie dzięki silnemu wzrostowi produkcji. Utrzymuje się jednak ryzyko zmienności dochodów i można w większym stopniu uodpornić dochody na wahania gospodarcze i negatywne wstrząsy. Do stabilizacji dochodów w sytuacji niestabilności gospodarczej mogłoby się przyczynić ograniczenie zakresu i liczby wydatków podatkowych oraz rozszerzenie bazy podatkowej. Irlandia podniosła wprawdzie niższą stawkę podatku od wartości dodanej w odniesieniu do działalności związanej z turystyką, jednak niektóre z ostatnio wprowadzonych środków podatkowych koncentrowały się na cięciach i ulgach. Co więcej, Irlandia nadal ma możliwości poprawienia sposobu, w jaki jej system podatkowy mógłby wspierać cele środowiskowe. Takie działania mogłyby obejmować obniżenie dotacji na paliwa kopalne i wysłanie inwestorom silniejszego sygnału cenowego poprzez zobowiązanie się do harmonogramu podwyżek podatku od emisji dwutlenku węgla w trakcie następnego dziesięciolecia.
- (10) Walka z agresywnym planowaniem podatkowym jest niezbędna, aby systemy podatkowe stały się wydajniejsze i sprawiedliwsze, co potwierdzono w zaleceniu dla strefy euro na 2019 r. Odczuwane przez inne państwa członkowskie skutki uboczne strategii agresywnego planowania podatkowego stosowanych przez podatników wymagają skoordynowanych działań w ramach polityk krajowych w celu uzupełnienia prawodawstwa Unii. Irlandia wprowadziła środki przeciwko agresywnemu planowaniu podatkowemu, ale fakt, że opłaty licencyjne i wypłaty dywidend stanowią wysoki odsetek PKB wskazuje, że z irlandzkich przepisów podatkowych korzystają przedsiębiorstwa posługujące się agresywnym planowaniem podatkowym. Ograniczone stosowanie podatków u źródła od transgranicznych opłat licencyjnych i dywidend (tzn. przez rezydentów Unii na rzecz rezydentów państw trzecich) dokonywanych przez przedsiębiorstwa z siedzibą w Irlandii może prowadzić do zupełnego nieopodatkowania takich płatności w przypadku, gdy nie podlegają one podatkowi również w jurysdykcji odbiorcy.
- (11) Utrzymują się zagrożenia dla długofalowej stabilności fiskalnej związane z kosztami starzenia się społeczeństwa. Przewiduje się, że wydatki na opiekę zdrowotną wzrosną z 4,1 % PKB w 2016 r. do 5,1 % w 2070 r., osiągając najwyższy poziom 5,2 % w 2063 r. Mimo że system opieki zdrowotnej w Irlandii zawiera elementy, które dobrze funkcjonują lub które uległy poprawie, jest on nieefektywny, ma trudności z zaspokojeniem zapotrzebowania i nie zapewnia skoordynowanej ani zintegrowanej opieki. Aby przeciwdziałać narastającej presji zapotrzebowania na opiekę zdrowotną, rząd Irlandii zatwierdził strategię wdrażania *Sláintecare* (*Sláintecare Implementation Strategy*) i powołał urząd ds. wdrażania programu *Sláintecare* (*Sláintecare Programme Implementation Office*). Ma to służyć kompleksowemu zreformowaniu i modernizacji usług opieki zdrowotnej i społecznej w Irlandii w ciągu najbliższych 10 lat. Planowana reforma nakreśla wiarygodną wizję tego, jak sprawić, by system opieki zdrowotnej był powszechnie dostępny i zrównoważony, zaspokajał potrzeby starzejącego się społeczeństwa i przesuwał zapewnianie opieki w kierunku społeczności, kładąc większy nacisk na zapobieganie. Może to mieć pozytywny wpływ na zmniejszenie uzależnienia od opieki doraźnej, dzięki czemu opieka zdrowotna stanie się bardziej efektywna kosztowo. Realizacja reformy jest jednak zagrożona ze względu na problemy w ramach systemu opieki zdrowotnej związane z kwestią dublowania rynku ubezpieczeń zdrowotnych i ze skutecznym zarządzaniem budżetem tego systemu, jego wynikami i siłą roboczą w perspektywie krótkoterminowej. Aby zrealizować wizję nakreśloną w strategii *Sláintecare* w perspektywie długoterminowej, konieczne będzie również ograniczenie kosztów krótkoterminowych.

⁽⁷⁾ Publiczne wydatki pierwotne netto to wydatki publiczne ogółem z wyłączeniem wydatków z tytułu odsetek, wydatków na programy unijne w pełni równoważonych dochodami z funduszy unijnych oraz niedyskrecjonalnych zmian w wydatkach na zasiłki dla bezrobotnych. Nakłady brutto na środki trwałe finansowane z zasobów krajowych rozkłada się na okres czterech lat. Uwzględnia się dyskrecjonalne środki po stronie dochodów lub prawnie przewidziany wzrost dochodów. Środki jednorazowe, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków, są saldowane. Wartość odniesienia dla wydatków dla Irlandii odzwierciedla korektę, której celem jest wyeliminowanie zakłóceń 10-letniej referencyjnej stopy potencjalnego wzrostu. Powodem tych zakłóceń jest odnotowany w 2015 r. wyjątkowo wysoki skok wzrostu realnego PKB. Przyjmując podejście przyjęte przez władze Irlandii w ich obliczeniach na potrzeby budżetu na 2017 r., Komisja zastosowała średnią wartość potencjalnego wzrostu w odniesieniu do lat 2014 i 2016.

⁽⁸⁾ Jeśli chodzi o 2019 r., wartość odniesienia dla wydatków odzwierciedla korektę, której celem jest wyeliminowanie zakłóceń 10-letniej referencyjnej stopy potencjalnego wzrostu. Powodem tych zakłóceń jest odnotowany w 2015 r. wyjątkowo wysoki skok wzrostu realnego PKB.

- (12) Pomimo wcześniejszych wysiłków rządu mających na celu ograniczenie wydatków na emerytury publiczne, oczekuje się, że ogólny deficyt systemu emerytalnego znacznie wzrośnie w perspektywie długoterminowej w wyniku wzrostu wydatków na emerytury z 5 % PKB w 2016 r. do 6,6 % w 2070 r.; wydatki te osiągną najwyższy poziom 7,5 % w 2053 r. Pełne i terminowe wdrożenie przedstawionego planu działania w zakresie reformy emerytalnej ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia stabilności budżetowej systemu emerytalnego w Irlandii.
- (13) Większe inwestycje w umiejętności, kształcenie i szkolenie, jak również w zakresie włączenia społecznego są niezbędne do poprawy wydajności Irlandii i długoterminowego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu. Kurczący się rynek pracy oraz pojawiające się niedobory wykwalifikowanej siły roboczej oraz niedopasowanie umiejętności w niektórych sektorach wymagają działań mających umożliwić dotarcie do nieaktywnych grup potencjalnych pracowników oraz inwestowanie w kapitał ludzki, który nie jest w pełni wykorzystywany. Istnieje pole do poprawy w zakresie promowania podnoszenia kwalifikacji i lepszego dostosowania programów nauczania i szkolenia zawodowego do potrzeb rynku pracy. Niski odsetek siły roboczej posiadającej podstawowe umiejętności cyfrowe wymaga dalszych inwestycji w szkolenia w miejscu pracy i podnoszenie umiejętności dorosłych pracowników. Inwestowanie w dostęp do wysokiej jakości i przystępnych cenowo usług opieki nad dziećmi oraz uruchomienie krajowego programu opieki nad dziećmi pomoże zwiększyć dość niski wskaźnik zatrudnienia kobiet. Współczynnik aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami należy do najniższych w Unii. Liczba osób żyjących w gospodarstwach domowych o małej intensywności pracy pozostaje jedną z najwyższych w Unii, co uwydatnia potrzebę bardziej zintegrowanych i ukierunkowanych strategii aktywizacji w celu wsparcia tej konkretnej grupy.
- (14) Lata ograniczonych inwestycji po okresie słabej koniunktury gospodarczej odbiły się niekorzystnie na dostępności mieszkań w przystępnej cenie i mieszkań socjalnych oraz odpowiedniej infrastruktury w takich obszarach, jak czysty transport i czysta energia, infrastruktura wodna i ultraszybkie sieci szerokopasmowe, które z kolei stanowią przeszkodę dla inwestycji przedsiębiorstw. Co więcej, w ciągu ostatnich pięciu lat znacząco zwiększyły się emisje gazów cieplarnianych z transportu drogowego. Ulepszona infrastruktura, połączona z planowaniem przestrzennym, mogłaby być kluczowym czynnikiem umożliwiającym poprawę w zakresie podaży nieruchomości mieszkaniowych, zwiększenie inwestycji prywatnych, pobudzenie wzrostu wydajności oraz zapewnienie zrównoważonego regionalnego rozwoju gospodarczego. Łączność, która nie ulega dezaktualizacji, i wystarczające umiejętności cyfrowe nadal mają kluczowe znaczenie dla przedsiębiorstw krajowych w kontekście skutecznego korzystania z technologii cyfrowej oraz dla dobrze prosperującego krajowego sektora technologii informacyjno-komunikacyjnych. Nadal istnieją poważne wyzwania związane z dostępem do ultraszybkich sieci szerokopasmowych, w szczególności na obszarach wiejskich. Zwiększenie inwestycji w infrastrukturę w zakresie czystej energii, ekologicznego i publicznego transportu oraz usług wodnych, jak również nasilone działania w obszarze dekarbonizacji, efektywności energetycznej, energii ze źródeł odnawialnych i gospodarki o obiegu zamkniętym pomogłyby Irlandii w przejściu na niskoemisyjną gospodarkę odporną na zmiany środowiska.
- (15) O ile uruchomienie krajowego planu rozwoju mogłoby docelowo doprowadzić do stworzenia dodatkowej podstawowej infrastruktury, słaby potencjał sektora budowlanego może stać się przeszkodą w terminowej realizacji planu. Ponadto dywersyfikacja transportu morskiego i połączeń energetycznych z Europą kontynentalną mogłaby zwiększyć odporność gospodarki na wstrząsy zewnętrzne. Irlandia jak dotąd nie zdołała niezależnie wzrostu gospodarczego od emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza. Emisje gazów cieplarnianych stale rosną, w szczególności w transporcie, rolnictwie, energetyce i środowisku zbudowanym. Brak postępów w tej dziedzinie utrudni Irlandii wywiązanie się ze zobowiązań unijnych, a jednocześnie zwiększy koszty przyszłych działań.
- (16) Utrzymujący się niedobór podaży i towarzyszący mu wzrost popytu nadal napędzają wzrost cen nieruchomości. Mimo że ceny w 2017 r. nie wydawały się nadmiernie wysokie, kwestia przystępności zaczyna budzić zaniepokojenie. Niedobory w podaży nieruchomości mieszkaniowych wpływają również na mieszkalnictwo socjalne z uwagi na niewystarczające inwestycje i ukończone budowy w ciągu ostatniego dziesięciolecia. Podczas gdy zapotrzebowanie na mieszkalnictwo socjalne szacuje się na około 72 000 jednostek, w 2019 r. planuje się oddanie do użytkowania jedynie 10 000. 17 000 gospodarstw domowych ma otrzymać pomoc w ramach irlandzkiego programu dopłaty do mieszkania lub programu wynajmu zakwaterowania, ale może to spowodować podniesienie czynszów na prywatnym rynku wynajmu, na którym podaż już jest ograniczona. W wielu przypadkach socjalne nieruchomości mieszkalne nie są w pełni wykorzystywane, zwłaszcza w regionie dublińskim. Dzieje się tak częściowo ze względu na przestarzałe praktyki spadkowe. Sytuację tę dodatkowo pogarszają czynniki, takie jak: nieodpowiednie proporcje rodzajów socjalnych nieruchomości mieszkaniowych w połączeniu z bardzo ograniczoną liczbą przystępnych cenowo nieruchomości i nieruchomości na wynajem w formule, w której czynsz pokrywa odpowiednie koszty (cost-rental). W związku z tym stale rośnie liczba osób i rodzin mieszkających w miejscach zakwaterowania doraźnego, a odsetek osób bezdomnych osiągnął w lutym 2019 r. najwyższy odnotowany dotąd poziom.

- (17) Wspieranie napędzanej innowacjami wydajności przedsiębiorstw krajowych ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia bardziej solidnego i odpornego wzrostu wydajności w tym kraju. Wydatki przedsiębiorstw na badania naukowe i rozwój nadal rosną, ale pozostają one poniżej średniej unijnej i są silnie skoncentrowane w przedsiębiorstwach będących w posiadaniu kapitału zagranicznego. Istnieje możliwość poprowadzenia polityki innowacji w taki sposób, aby lepiej wspierać irlandzkie małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP). Wsparcie pośrednie (tj. ulgi podatkowe) pozostaje głównym instrumentem wsparcia publicznego na rzecz badań naukowych i rozwoju w Irlandii (odpowiada za 80 % całkowitego wsparcia publicznego). Silniejsze powiązania między przedsiębiorstwami wielonarodowymi a przedsiębiorstwami krajowymi mogłyby pomóc w lepszym rozpowszechnianiu innowacji w całej gospodarce. Ponadto ściślejsza współpraca między przedsiębiorstwami a publicznymi ośrodkami badawczymi także zwiększyłaby potencjał innowacyjny.
- (18) Mimo że niski poziom publicznej działalności badawczo-rozwojowej nadal budzi niepokój (1,05 % PKB w porównaniu ze średnią unijną wynoszącą 2 %), przyjęty niedawno program na rzecz zatrudnienia w przyszłości (*Future Jobs Ireland 2019*) zapewnia obiecujące ramy dla stymulowania innowacji i zmian technologicznych oraz poprawy wydajności MŚP. Jego pełne wdrożenie będzie jednak uzależnione od znacznego zwiększenia wydatków publicznych na badania naukowe i innowacje oraz od przełożenia niedawno przyjętego programu na konkretne środki z zakresu polityki. W tym ambitnym wykazie środków w jego obecnym kształcie nadal brakuje istotnych szczegółów i dokładnych terminów wdrożenia. Na przykład w przypadku działań, które mają zostać podjęte w 2019 r., nie zidentyfikowano żadnych środków służących zwiększeniu dostępności długoterminowych inwestycji kapitałowych, które stanowiłyby wsparcie dla rodzimych przedsiębiorstw w rozwijaniu prowadzonej przez nie działalności; kombinacja strategii politycznych mających zachęcić MŚP do inwestowania w nowe technologie łączy ulgi podatkowe i środki pozafiskalne, aby skłonić MŚP do inwestowania w innowacje, jednak względna skala tych środków pozostaje nieznana. Program *Future Jobs Ireland 2019* nie obejmuje konkretnych działań ani rezultatów w celu wyeliminowania luki między Irlandią a innymi państwami członkowskimi w odniesieniu do rozwoju sieci szerokopasmowych nieulegających dezaktualizacji zgodnie z celami Unii na 2025 r. w zakresie społeczeństwa gigabitowego. Oczekuje się, że krajowy plan działania w zakresie sieci szerokopasmowych pomoże wypełnić tę lukę.
- (19) Dysproporcje regionalne w Irlandii są znaczne i w ciągu ostatnich dziesięciu lat stale się zwiększały. Irlandia charakteryzuje się raczej dużymi regionalnymi różnicami gospodarczymi w porównaniu z innymi państwami członkowskimi pod względem PKB na mieszkańca. W latach 2000–2016 PKB na mieszkańca w regionie południowym i wschodnim wzrósł o 74 %, o 63 punkty procentowe więcej niż w regionie przygranicznym, środkowym i zachodnim, a wzrost ten przyspieszył po 2012 r. Do 2016 r. PKB na mieszkańca w regionie południowym i wschodnim był 2,6 razy wyższy niż w regionie przygranicznym, środkowym i zachodnim. W latach 2000–2016 wkład regionu dublińskiego, w którym mieszka 40 % ludności Irlandii, do wzrostu PKB wyniósł 62 punkty procentowe.
- (20) Bariery regulacyjne dla przedsiębiorczości (w szczególności niektóre przepisy dotyczące nieruchomości komercyjnych i usług prawnych) negatywnie wpływają na wchodzenie przedsiębiorstw na rynek i wychodzenie z niego, a tym samym na wydajność lokalnych irlandzkich przedsiębiorstw. Bariery dla wejścia na rynki detaliczne stanowią wyzwanie. Irlandia plasuje się wśród pięciu krajów, w których liczba wymogów proceduralnych w zakresie tworzenia punktów sprzedaży detalicznej jest największa. Detaliści napotykają przeszkody proceduralne, które opóźniają otwieranie nowych sklepów i zwiększają koszty oraz które mogą mieć negatywny wpływ na strukturę i dynamikę rynku.
- (21) Nowa ustawa regulująca usługi prawnicze nie została wdrożona, ponieważ wprowadzanie regulacji nadal wiąże się ze znacznymi opóźnieniami, nawet jeśli konsultacje przygotowawcze są w toku. Brak jest pewności co do kwestii, takich jak: rozszerzenie bezpośredniego dostępu niektórych organów zawodowych do radców prawnych, tak by objąć tą zasadą również w sprawy sporne, a także umożliwienie osobom prawnym stawania się partnerami we wszystkich rodzajach praktyk prawnych. Z drugiej strony należy unikać tworzenia zbyt skomplikowanych zasad funkcjonowania praktyk wielodyscyplinarnych i zasad zarządzania nimi. Ambitne wdrożenie reform typu otwartego jest kwestią priorytetową. Inicjatywa „Ambition 2.3” w ramach programu *Future Jobs Ireland 2019* ma rozwiązać problemy związane z kosztami usług prawniczych, lecz jedyny rezultat przewidziany na 2019 r. jest wstępny, a harmonogram – niejednoznaczny. Opóźnienia w realizacji tej reformy przyczyniają się do wysokiego kosztu usług prawniczych w Irlandii ze szkodą dla przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, a także dla osób fizycznych. Ponieważ usługi prawnicze są ważnym elementem innych usług biznesowych, ograniczenia w tym sektorze przyczyniają się do wysokich kosztów innych usług (np. ubezpieczeń).

- (22) Odsetek kredytów zagrożonych nadal spadał i do czwartego kwartału 2018 r. spadł o 4,4 punktu procentowego do poziomu 5,5 %. Banki są na dobrej drodze do osiągnięcia swoich celów w zakresie redukcji, czemu towarzyszą sprzedaże portfeli, działania restrukturyzacyjne i rosnące ceny nieruchomości. Poziom długoterminowych zaległości w spłacie kredytów hipotecznych (ponad dwa lata po terminie) pozostaje stosunkowo wysoki, co przyczynia się do utrzymania wskaźnika kredytów zagrożonych powyżej średniej w strefie euro. Zaproponowano szereg inicjatyw i projektów ustaw, takich jak ustawa „brak zgody, brak sprzedaży” („no consent, no sale”), aby rozwiązać kwestię społecznych i gospodarczych skutków restrukturyzacji kredytów zagrożonych, w tym w odniesieniu do gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji. Rejestr kredytów stał się w pełni funkcjonalny w przypadku kredytów konsumenckich w 2018 r. i będzie miał kluczowe znaczenie dla oceny, czy kredytobiorcy są w stanie obsługiwać swoje długi. Wykorzystanie postępowań upadłościowych oraz możliwości sądowego i pozasądowego rozstrzygnięcia sporów dotyczących zaległych płatności pozostaje ograniczone. Dalsze zmniejszanie długoterminowych zaległości w spłacie kredytów hipotecznych przy jednoczesnym oparciu się o inicjatywy na rzecz gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, bez tworzenia nieuzasadnionych przeszkód w restrukturyzacji kredytów zagrożonych pozostaje wyzwaniem i wymaga ciągłego monitorowania.
- (23) Programowanie funduszy unijnych na lata 2021–2027 mogłoby pomóc w wyeliminowaniu niektórych braków wskazanych w zaleceniach, zwłaszcza w obszarach objętych załącznikiem D do sprawozdania krajowego 2019. Pozwoliłoby to Irlandii na jak najlepsze wykorzystanie tych funduszy w odniesieniu do wskazanych sektorów, z uwzględnieniem różnic regionalnych.
- (24) W ramach europejskiego semestru 2019 Komisja przeprowadziła wszechstronną analizę polityki gospodarczej Irlandii, którą opublikowała w sprawozdaniu krajowym 2019. Komisja oceniła również program stabilności na 2019 r., krajowy program reform na 2019 r. oraz działania następcze podjęte w odpowiedzi na zalecenia skierowane do Irlandii w poprzednich latach. Komisja wzięła pod uwagę nie tylko ich znaczenie dla stabilnej polityki fiskalnej i społeczno-gospodarczej w Irlandii, ale także ich zgodność z unijnymi przepisami i wytycznymi, ze względu na konieczność wzmocnienia ogólnego zarządzania gospodarczego w Unii przez wnoszenie opracowanego na szczeblu unijnym wkładu w przyszłe decyzje krajowe.
- (25) W świetle powyższej oceny Rada przeanalizowała program stabilności na 2019 r. i jej zdaniem⁽⁹⁾ należy się spodziewać, że Irlandia spełni wymogi paktu stabilności i wzrostu.
- (26) W świetle dokonanej przez Komisję szczegółowej oceny sytuacji i powyższej oceny Rada przeanalizowała krajowy program reform na 2019 r. i program stabilności na 2019 r. Zalecenia Rady na mocy art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 znajdują odzwierciedlenie w zaleceniach 1 i 3 poniżej. Zalecenia te przyczyniają się również do wdrożenia zalecenia dla strefy euro na 2019 r., w szczególności drugiego zalecenia dla strefy euro. Polityki fiskalne, o których mowa w zaleceniu 1 poniżej, przyczyniają się między innymi do eliminowania zakłóceń równowagi związanych z wysokim długiem sektora instytucji rządowych i samorządowych,

NINIEJSZYM ZALECA Irlandii podjęcie w latach 2019 i 2020 działań mających na celu:

1. Osiągnięcie w 2020 r. średniookresowego celu budżetowego. Wykorzystanie nieoczekiwanych zysków do przyspieszenia redukcji wskaźnika zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych. Ograniczenie zakresu i liczby wydatków podatkowych oraz rozszerzenie bazy podatkowej. Dalsze eliminowanie cech systemu podatkowego, które mogą ułatwiać agresywne planowanie podatkowe, i skupienie się zwłaszcza na płatnościach transgranicznych. Zajęcie się kwestią przewidywanego wzrostu wydatków związanych ze starzeniem się społeczeństwa w drodze zwiększenia efektywności kosztowej sektora opieki zdrowotnej oraz pełnej realizacji planowanych reform emerytalnych.
2. Zapewnienie zindywidualizowanego wsparcia aktywnej integracji i ułatwianie podnoszenia kwalifikacji, w szczególności w odniesieniu do słabszych grup i osób żyjących w gospodarstwach domowych o małej intensywności pracy. Zwiększenie dostępu do wysokiej jakości i przystępnych cenowo usług opieki nad dziećmi.

⁽⁹⁾ Na mocy art. 5 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1466/97.

3. Skoncentrowanie polityki gospodarczej w dziedzinie inwestycji na niskoemisyjności i transformacji energetycznej, redukcji emisji gazów cieplarnianych, zrównoważonym transporcie, kwestiach związanych z wodą, infrastrukturze cyfrowej, nieruchomościach mieszkaniowych w przystępnej cenie oraz mieszkalnictwie socjalnym, z uwzględnieniem różnic regionalnych. Wdrożenie środków, w tym środków określonych w programie na rzecz zatrudnienia w przyszłości, w celu dywersyfikacji gospodarki i zwiększenia wydajności irlandzkich przedsiębiorstw – w szczególności MŚP – poprzez wykorzystanie większej liczby bezpośrednich instrumentów finansowania do stymulowania badań naukowych i innowacji oraz poprzez ograniczenie barier regulacyjnych dla przedsiębiorczości.

Sporządzono w Brukseli dnia 9 lipca 2019 r.

W imieniu Rady

M. LINTILÄ

Przewodniczący
